

UMEÅ TINGSRÄTT
Domare 2:1INKOM: 2025-04-30
MÅLNR: M 1985-24
AKTBIL: 198

Vastaanottaja

Maa- ja
ympäristötuomioistuin,
Uumajan käräjäoikeus

Tukholmassa 3. huhtikuuta 2025

Vastaus / asian ratkaisu

Asia nro M 1985-24, joka koskee ympäristölain mukaista lupahakemusta Polargrundin merituulipuiston rakentamiselle, käytölle ja käytöstä poistamiselle sekä siihen liittyvälle toiminnalle Pohjanlahden pohjoisosissa Ruotsin aluevesillä

Vedotaan maa- ja ympäristötuomioistuimen 25. helmikuuta 2025 antamaan määräykseen, liite 163.

Maa- ja ympäristötuomioistuin on määrännyt Polargrund Offshore AB:n (jäljempänä "Skyborn" tai "Yhtiö") saattamaan kanteensa päätökseen, vaikka asian käsittely on siinä vaiheessa, kun hakemus on ilmoitettu ja yhtiö on pannut merkille pyynnön esittäneiden viranomaisten huomautukset. Tuomioistuimen määräystä perustellaan puolustusvoimien lausunnolla, jossa viranomainen totesi, että hanke aiheuttaa merkittävää vahinkoa kansalliselle edulle kokonaispuolustuksessa.

Skyborn voi siksi – tämän julkaisun johdantona – todeta seuraavaa.

Kuten edellä todettiin, Polargrundin merituulivoimapuiston rakentamista, käyttöä ja käytöstä poistamista koskeva lupahakemus on julkaistu, ja Skyborn on vastaanottanut ja analysoinut kaikkien neuvoa-antavien elinten näkemykset yhdessä teknisten konsulttien ja ympäristöasiantuntijoiden kanssa (Ramboll Sweden, NIRAS Sweden, RISE Research Institutes of Sweden AB, WSP Sverige AB ym.). Tämän perusteella yhtiö on laatinut vastauksen saatuihin huomautuksiin ja myös mukauttanut hanketta ja ehdottanut lisävarotoimenpiteitä jne., ks. liite L, minimoidakseen vaikutukset kokonaispuolustukseen ja merenkulkuun liittyviin etuihin yleensä ympäristössä sekä läheisillä Natura 2000 -alueilla (ks. jäljempänä). Ympäristöasiantuntijoilta ja teknisiltä konsulteilta saadut huomautukset sekä muistioiden, raporttien jne. ovat liitteenä, ks. liitteet L.1–L.10.

Yhtiö on ymmärtänyt, että tuomioistuin aikoo välittää Skybornin kirjeen viranomaisille jne. Sen vuoksi olisi voitava päätellä, että asia on valmis pääkäsittelyä varten tai – jos tuomioistuin

katsoo tarkoituksenmukaiseksi – tehdä johtopäätöksiä asiakirjoista, jotka kaikki johtavat tuomioistuimen lausuntoon hallitukselle ennen hallituksen päätöstä ympäristölain 21 luvun 7 §:n 2 momentti mukaisesti. Puolustuksen lisäksi kaikki asian kysymykset olisi siten selvitetty ja valtioneuvoston kannalle hakemukseen kokonaisuudessaan olisi käytettävissä täydellinen päätöspohja.

Tuomioistuimen määräys osoittaa kuitenkin, että tuomioistuin aikoo lähettää tapauksen hallitukselle keskittyen yksinomaan kysymykseen hankkeen suhteesta kansalliseen etuun täydellisessä puolustuksessa. Yhtiö pitää tätä valitettavana, koska siihen liittyy riski, että tapaus ja sen kysymykset joko palaavat maa- ja ympäristötuomioistuimeen, jos hallitus katsoo, että asia on käsiteltävä kokonaisuudessaan tai että rinnakkaiselo voidaan saavuttaa koko puolustuksen edun kanssa. Vaihtoehtoisesti valtioneuvosto on velvollinen antamaan lääninhallituksen tehtäväksi laatia kaikki hakemuksen kysymykset kokonaisuudessaan.¹ Viimeksi mainitun tilanteen osalta on pohdittava, onko lääninhallituksen tarkoituksenmukaista käsitellä hakemus, joka on ympäristölain nojalla tosiasiallisesti käsiteltävä maa- ja ympäristötuomioistuimessa.² Skyborn haluaa välttää mahdollisuuksien mukaan tilanteita, joihin liittyy ilmeisiä menettelyllisiä ja ajallisia haittoja sekä oikeudellista epävarmuutta.

Skyborn voi siksi pyytää, että tuomioistuin harkitsee uudelleen näkemystään asian käsittelyn jatkamisesta. Kysymystä käsitellään jäljempänä kohdassa 2. Kuten edellä on todettu, asian pitäisi olla valmis pääkäsitelyä varten sen jälkeen, kun nykyinen vastaus on annettu tiedoksi pyynnön esittäneille elimille, tai sen olisi oltava lähellä asiakirjojen käsittelyä sen jälkeen. Yhtiö arvioi, että nykyisen vastauksen myötä tuomioistuin tarvitsee vain vähän ponnisteluja yhteydenpidon muodossa siirtoelinten kanssa, jotta se voi saattaa menettelynsä päätökseen. Tuomioistuimella on näin ollen perusteet esittää lausunnossaan hallitukselle ehdotuksia, joissa on tasapaino kaikilta osin, mukaan lukien Natura 2000 -arviointi, joka tasapainottaa kansallisia etuja (mukaan lukien muut kuin kokonaispuolustusintressit) ja täydelliset ehdotukset toiminnan ehdoiksi.

Tästä syystä yritys toimittaa täydellisen vastauksen neuvoa-antavien elinten huomautuksiin sekä hankkeen mukauttamisen saatuihin huomautuksiin nähden. Ks. jäljempänä kohta 1 Skybornin jatkuvasta hankkeen mukauttamisesta ja liite L neuvoa-antavien elinten kommentit.

¹ Tässä yhteydessä voidaan tutkia Najaderna Offshore AB:n aluemerellä ja Ruotsin talousvyöhykkeellä sijaitsevaa merituulivoimapuistoa koskevan lupahakemuksen lupakäsittely. Mainitussa uudelleentarkastelussa maa- ja ympäristötuomioistuin on välittömästi hakemuksen jättämisen jälkeen pyytänyt viranomaisen kantaa asevoimien välityksellä. Kun puolustusvoimat totesi lausunnossaan, että tuulivoimahanke aiheuttaisi merkittävää vahinkoa kansalliselle edulle, tuomioistuin on suoraan lainvoimaisella päätöksellään siirtänyt asian valtioneuvoston käsiteltäväksi käsittelemättä asiaa muutoin – tuomioistuimen lausunto on koskenut vain kysymystä energiantuotannon ja kokonaispuolustuksen välisestä suhteesta. Hallitus on sittemmin joutunut antamaan lääninhallinnolle tehtäväksi käsitellä hakemus. Ks. Nackan käräjäoikeuden maa- ja ympäristötuomioistuin asia nro M 9251-23 ja valtioneuvoston asiat nro KN2023/04668 ja KN2024/01097. Tapaus eroaa nyt käsiteltävästä tapauksesta siinä, että maa- ja ympäristötuomioistuin ei koskaan ilmoittanut hakemuksesta.

² Ei ole selvää, sisältyykö hallituksen 26 luvun 9 §:n toisen momentin mukaiseen lupakäsittelyyn myös Natura 2000 -luvan myöntäminen, mikä loisi tilanteen, jossa maa- ja ympäristötuomioistuimen on käsiteltävä tällainen vaatimus lääninhallituksen laatiman perustan perusteella. Vaikka ratkaisu voi olla käsittelyn jatkaminen maa- ja ympäristötuomioistuimessa, on selvää, että tämä on ylimääräinen aikaviive ja suuri riski siitä, että neuvottelukierrokset jatkuvat hakija- ja siirtoelimiä vastaan.

Palkattujen asiantuntijoiden raportit, muistiot jne. on myös liitetty vastaukseen yrityksen vastaukseen saatuihin kommentteihin.

Maa- ja ympäristötuomioistuimen asian käsittelyä ja kieltoa koskevan välityslausunnon kunnioittamisen perusteella yhtiö keskittyy kuitenkin myös Polargrund Offshore -merituulipuiston hyväksyttävyyteen noudattaakseen tuomioistuimen määräystä harkita hankkeen hyväksyttävyyttä puolustusvoimien lausunnon valossa. Polargrundin merituulipuiston suhdetta kokonaispuolustukseen käsitellään jäljempänä 3 jaksossa.

Skyborn voi päättää tämän yhtiön vastauksen alkuosan kuvaamalla lausunnot, jotka yhtiö on saanut hakemuksen julkistamisen jälkeen, sekä lyhyen tilannekatsauksen Ruotsin *talousvyöhykelain (1992:1140) mukaisesta lupakäsittelystä*.

Skyborn on pannut merkille Ruotsin geoteknisen instituutin ("SGI", liite 83), Ruotsin geologian tutkimuskeskuksen (jäljempänä "SGU", liite 84), Kalixin kunnan yhdyskuntasuunnittelulautakunnan ("Kalixin kunta", liite 85), Haaparannan kunnan yhdyskuntasuunnittelulautakunnan ("Haaparannan kunta", liite 93), Ruotsin kiinteistöviraston ("SFV", liite 94), Malörenin etujärjestö (liite 96-99), Luulajan kunnan hallitus ("Luulajan kunta", liite 100), Ruotsin luonnonsuojeluyhdistys (liite 104), rannikkovartiosto (liite 105), Ruotsin puolustusvoimat (liite 126), Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto (liite 127), Norrbottenin lääninhallitus ("lääninhallitus", liite 128), Ruotsin merenkulku- ja liikennemuseot (SMTM, liite 129), Ruotsin kulttuuriperintövirasto (RAÄ), liite 137), Ruotsin meri- ja vesihuoltovirasto (HaV, liite 138) ja Ruotsin merenkulkulaitos (liite 143).

Lisäksi yhtiö on niin sanotun Espoon yleissopimuksen ja Norjan ympäristönsuojelusopimuksen mukaisten kuulemisten yhteydessä ottanut huomioon Suomen ympäristökeskuksen (Suomen ympäristökeskus, liite 107 ja 147, joka sisältää yhteenvedon kaikkien Suomen viranomaisten lausunnoista), Pohjois-Pohjanmaan liiton, Suomen Kalastajaliiton (FYFF, Ammattikalastajaliitto SAKL) lausunnot, Ilmatieteen laitos, Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom), Väylävirasto, Suomen ja Ruotsin rajajokikomissio, Rajavartiolaitos, Geologian tutkimuskeskus (GTK), Kalajoen kaupunki, Luonnonvarakeskus (Luke), Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Lapin ELY-keskus), Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), Turvallisuus- ja kemikaalivirasto,

Lapin liitto, Ahvenanmaan maakuntahallitus ja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Kaakkois-Suomen ELY-keskus).

Ruotsin energiavirasto (liite 81) on todennut, että Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston viimeisimmässä ehdotuksessa uusiksi merialuesuunnitelmiksi hankealue on nimetty energian talteenoton käyttöalueeksi, mutta siinä ei esitetä muita huomautuksia. SMHI (liite 82), Sätköturvallisuusvirasto (liite 88) ja Ruotsin sosiaalivakuutusvirasto (liite 124) ovat ilmoittaneet, etteivät ne vastusta yrityksen hakemusta. Ruotsin säteilyturvaviranomainen (liite 125) on antanut yleistä tietoa säteilyturvallisudesta ja Ruotsin väestönsuojeluvirasto (liite 70) on pidättäytynyt kommentoimasta hakemusta.

Kuten hakemuksessa todetaan, Polargrund Offshore sijaitsee myös osittain Ruotsin talousvyöhykkeellä. Ruotsin talousvyöhykkeestä annetun lain mukainen lupahakemus jätettiin samaan aikaan kuin nykyinen hakemus jätettiin maa- ja ympäristötuomioistuimeen. Tätä hakemusta käsittelee Norrbottenin lääninhallitus hallituksen puolesta. Tässä prosessissa yritys on saanut huomautuksia pääosin samoilta siirtoelimmiltä kuin tässä tapauksessa. Hankkeen hyväksyttävyyttä ei ole kyseenalaistettu uusilla lausunnoilla. Yhtiö vastaa ensi kuussa lääninhallituksen prosessissa saatuihin kommentteihin.

1 Projektin mukautukset merenkulkuun kohdistuvien vaikutusten minimoimiseksi

1.1 Hankealueen itäosien mukauttaminen talousvyöhykkeellä – poikkeus tuulivoimaperustusten perustamisessa

Merenkulkuun kohdistuvan kiinnostuksen vuoksi hankkeen merialueella ja nyt Ruotsin merenkululaitoksen ja muiden neuvoa-antavien elinten merenkulkuun liittyvistä kysymyksistä esittämien kommenttien valossa Skyborn on jatkanut merituulipuistoalueen rajaamisen tarkistamista suhteessa ympäröiviin laivareitteihin. Työ on tehty yhdessä RISE:n meriturvallisuuden asiantuntijoiden kanssa. RISE:n työ on esitelty muistiossa, ks. liite L.6.

RISE:n muistiossa kuvataan merenkulun olosuhteiden paraneminen, jos hankealuetta mukautetaan ehdotetun ensimmäisen ja toisen vaihtoehdon mukaisesti (ks. alla). Asiakirja sisältää myös pohjan vastauksille alueen kesä- ja talviliikenteen syvällisistä analyysistä sekä tarkemman kuvauksen siitä, miten jääolosuhteiden voidaan odottaa muuttuvan tuulipuistoa rakennettaessa.

RISE:n johtopäätösten johdosta Skyborn voi mukauttaa projektia seuraavasti.

On huomattava, että näiden oikaisujen pääosa sekä ensisijaisten että toissijaisten kanteiden osalta liittyy talousvyöhykkeeseen eli Ruotsin aluevesien ulkopuoliseen alueeseen ja maa- ja ympäristötuomioistuimen käsittelemään hakemukseen. Talousvyöhykkeen mukautetut osat ovat kuitenkin merkityksellisiä, koska ne luovat kumulatiivisen kuvan merituulipuistosta huolimatta siitä, että sitä testataan kahdessa eri prosessissa ja ympäristölain ja Ruotsin talousvyöhykkeestä annetun lain mukaisesti. YVA:ssa esitetään hanke kokonaisuutena, ja kysymys, joka maa- ja ympäristötuomioistuimen määräyksen mukaan on mielessään, koskee hankkeen suhdetta kokonaispuolustukseen siten, että alueen kokonaisrajauksella on todennäköisesti merkitystä. Voidaan myös huomata, että Ruotsin merenkulkulaitoksen ja useimpien muiden neuvoa-antavien elinten lausunnot koskevat puistoa kokonaisuudessaan eivätkä rajoitu Ruotsin aluevesillä sijaitsevaan osaan.

Yhtiön ensisijaisen vaatimuksen mukainen sitoumus tarkoittaa, että tuulipuistoalueen itäosat on vapautettu perustusten perustamisesta. Tarkemmin sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että perustuksia ei asenneta lähemmäs kuin 1,2 meripeninkulmaa nykyisistä Kemin ja Pohjois-Merenkurkun välisestä liikenteestä. On huomattava, että etäisyys on vieläkin suurempi suhteessa tuulipuiston itäpuolella sijaitseviin nopeusreitteihin. Kun tuuliturbiineja ei sijoiteta hankealueen itäosaan talousvyöhykkeelle, Polargrund Offshoren itäpuolella käytettävissä oleva tila kasvaa. Mukauttamisella on myönteisiä vaikutuksia merenkulun etujen kannalta tavoilla, jotka vähentävät törmäys- ja yhteentörmäysriskiä jne., ks. tiivistelmä hankkeesta jäljempänä 4.3 kohdassa ja liitteessä K (merenkulkua koskeva jakso) yhdessä liitteen L.6 kanssa. Itäisen alueen pieneneminen tarkoittaa hankkeen kokonaispinta-alan ja siten tuotantokapasiteetin pienenemistä noin 12 prosenttia. Tuulipuistoon voidaan siis perustaa yhteensä enintään 110 tuulivoimalaa, mutta Ruotsin aluevesillä sijaitsevan tuulipuiston osalta pyyntö jopa 85 tuuliturbiinin rakentamisesta on edelleen olemassa. Itäisen alueen säätö on esitetty jäljempänä olevassa kuvassa 1, lisäyksessä L.1a ja L1b sekä lisäyksessä L.6 olevassa kartassa. On kuitenkin huomattava, että sisäiseen kaapeliverkkoon kuuluvat kaapelit voidaan joutua sijoittamaan itäiselle alueelle, koska pohjaolosuhteet ovat täällä huomattavasti suotuisimmat ja syvyudet ovat matalammat kuin muilla alueilla. Kaapeleiden läsnäololla tällä alueella ei katsota olevan vaikutusta merenkulun etuihin.

Yhtiön ensisijainen vaatimus onkin, että lupa tuulipuiston sijoittamiselle hankealueelle myönnetään, mutta perustuksia saa sijoittaa vain merkityn perustusalueen sisäpuolelle, ks. liite L.1a yhdessä alla olevan kuvan 1 kanssa.

1.2 Hankealueen mukauttaminen uuden toissijaisen vaatimuksen mukaan

Skyborn esittää toissijaisen vaatimuksen, joka edellä mainitun hankealueen itäosien mukauttamisen lisäksi sisältää myös hankealueen eteläosien mukauttamisen siten, että kyseinen alue vapautetaan kokonaan tuuliturbiinien ja muiden laitosten rakentamisesta. Vähennys tarkoittaa lyhyempää matkaa itään, jolloin laivaliikenne kulkee tuulipuistoa pitkin, mikä vähentää alistumisen riskiä ja vähentää myös tuulipuiston laivaliikenteen reittipidennyksiä

synnyttää. Myös talvimerenkulun edellytykset paranevat, sillä etelän väheneminen tarkoittaa sitä, että alue, jossa tuulipuisto rajoittaa vaihtoehtoisten talvimerenkulun reittien mahdollisuuksia, pienenee. Toissijaisen vaatimuksen mukaisen puistosuunnittelun RISE-summan katsotaan vähentävän tuulipuiston vaikutusta merenkulkuun sekä talvella että kesällä vähentämällä käytettyä merialuetta.

Toissijainen vaatimus koskee alkuperäisen hankealueen ja siihen liittyvän perustusalueen rajoittamista 300 km²:stä 245 km²:iin, mikä vastaa pinta-alan vähentämistä 18 prosentilla ja siten tuuliturbiinien lukumäärän vähentämistä 105:een; Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole viitteitä siitä, etteikö hankkeessa pystyttäisi pystymään 85 tuuliturbiinia Ruotsin aluevesille. Toissijaisen vaatimuksen mukainen pienentynyt tuulipuisto on esitetty alla olevassa kuvassa 1.

Edellä mainittu edellyttää siis vaihtoehtoista vaatimusta (huomaa, että 1.3 kohdassa yritys luopuu vedyn tuotantoa koskevasta vaatimuksesta, mikä näkyy jäljempänä olevassa vaihtoehtoisessa väitteessä).

- Toissijaisesti Polargrund Offshore AB väittää, että maa- ja ympäristötuomioistuin myöntää ympäristölain (1998:808) 9 ja 11 luvun nojalla luvan Pohjanlahden pohjoisosassa, Ruotsin aluevesillä ja liitteessä L.1b3 merkityllä alueella,
 - rakentaa, käyttää ja poistaa käytöstä tuulipuiston, jossa on enintään 85 tuuliturbiinia, joiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä keskimääräisen vedenpinnan yläpuolella, ja siihen liittyvät muuntamo(t), muuntamo(t), laiturit, mittausmastot ja niihin liittyvät laitteet,
 - tuulipuiston toiminnan edellyttämien sähkökaapeleiden asentaminen ja ylläpito (sisäinen kaapeliverkko);
 - suorittaa vesitöitä tuuliturbiinien, muuntamo(iden), muuntamoyksiköiden, laitureiden, mittausmastojen ja niihin liittyvien laitteiden rakentamiseksi, käyttämiseksi ja käytöstä poistamiseksi sekä sähkökaapeleiden asentamiseksi, käyttämiseksi ja käytöstä poistamiseksi,

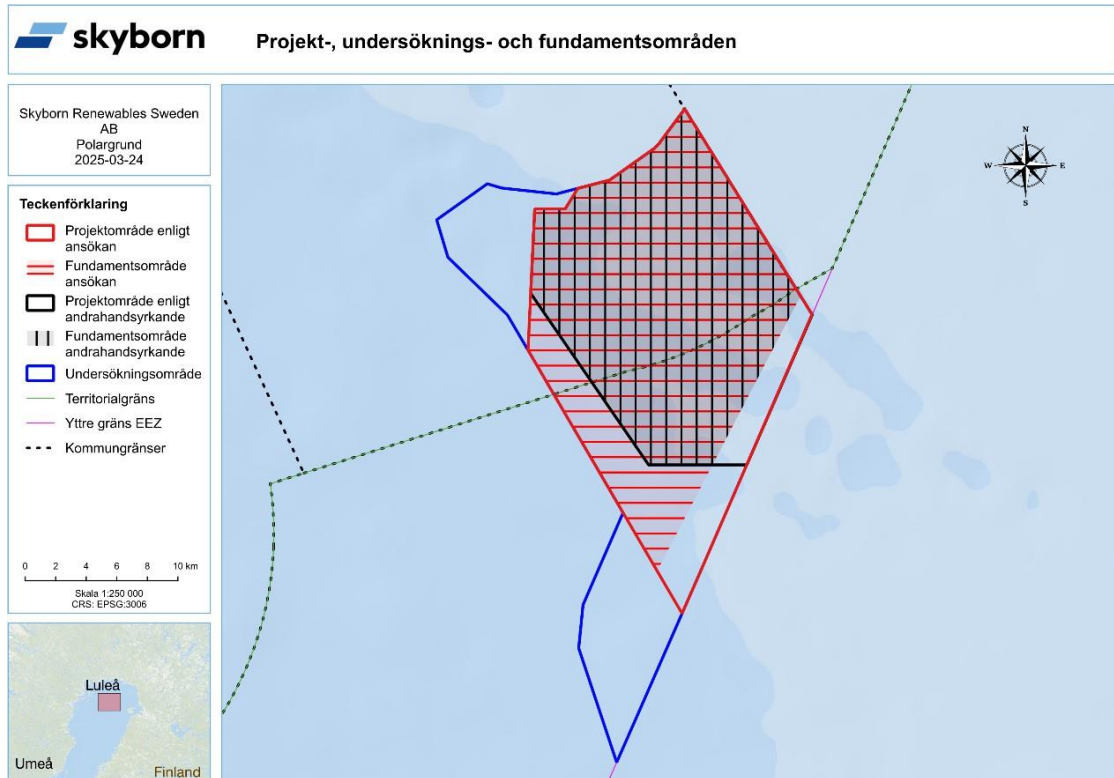
Kaikki lupahakemuksessa ja liitteissä mainitun mukaisesti.

Tässä yhteydessä yhtiö haluaa korostaa, että on myönteistä, että hallitus tarkastelee hanketta luvun 21 mukaisesti. Ympäristölain 7 § myös merenkulun etujen valossa. Alueen merenkulkuun kohdistuvia vaikutuksia ei ole mahdollista täysin välttää, ja myös jäänmurtajatoiminnan tarve meritulipuiston rakentamisen ja jäänmurtajakapasiteetin lisäämisen yhteydessä on jo nyt konkreettinen tarve ja suuri yleisen edun mukainen asia.

Lisäksi Skybornin on huomautettava, että arvioitaessa vaihtoehtoisen vaatimuksen merkityksellisyyttä lupaa myönnettäessä on punnittava sähkön lisätuotannon tarvetta ja hyötyjä (sekä tuulivoimavarojen ja merenpinnan tehokasta käyttöä) verrattuna sen vähäiseen vaikutukseen, jonka

³ Ruotsin aluevesillä sijaitseva alue on rajattu talousvyöhykkeestä Ruotsin aluevesistä ja merialueista annetun lain (2017:1272) liitteessä 1 vahvistettujen koordinaattien mukaisesti.

Tuulipuistoa voidaan käyttää myös merenkulkuun, jos kyseessä on päätoimen mukainen tuulivoimatuotanto. Yhtiön mukaan sekä ensisijaisten että toissijaisten vaatimusten mukainen projektialue sisältää rajoitetun reitin pidennyksen, eikä merenkululle ole kohtuuttomia riskejä. Yhtiö katsoo siksi, että hankealueelle pitäisi voida myöntää lupa ensisijaisen vaatimuksen mukaisesti, koska muuten merialueelta aiheutuu suuri energiapotentiaalin menetys.

Kuva 1 – kartta, josta käy ilmi hakemuksessa mainittu hankealue ja laajempi aiempi tutkimusalue sekä nyt ehdotetut mukautukset hankealueen itäosissa, joihin ei ole tarkoitus rakentaa perustuksia (ensisijainen vaatimus - sijaitsee talousvyöhykkeellä) sekä eteläosissa ja osissa (toissijainen vaatimus - jotka sijaitsevat sekä Ruotsin merialueella että talousvyöhykkeellä).

1.3 Vedyn tuotantoa koskevan vaatimuksen luopuminen

Skyborn voi Ruotsin puolustusvoimien ja Ruotsin merenkululaitoksen lausunnon perusteella mukauttaa hanketta siten, että vedyn tuotantoa koskevasta vaatimuksesta luovutaan. Hakemuksen mukauttaminen johtuu siten yhtiön pyrkimyksestä mukauttaa hanketta suhteessa kokonaispuolustusintressiin ja merenkulkuun liittyvään etuun, jolloin voidaan todeta, että Ruotsin merenkululaitos on lausunnossaan nostanut esiin kysymyksiä merenkulkuun liittyvistä vetyyn liittyvistä riskeistä (ks. liite 143).

Yhtiön hakemukseen tekemä oikaisu edellyttää erityisesti seuraavaa ensisijaisen vaatimuksen oikaisua (katso toissijainen vaatimus yllä) yhdessä ehdotettujen ehtojen kanssa.

- Yritys luopuu vedyn tuotantoa koskevassa hakemuksessa esitetystä väitteestä d).

- Liikkeet a), b) ja c) säädetään siten, että kompressoritasot ja putkistot eivät sisälly siihen.
- Esitys e) säädetään siten, että meriveden poistaminen ei ole enää tarpeen.
- Ehdotuksia 2 ja 17 mukautetaan siten, että vedyn tuotantoa koskeva asetus poistetaan.

1.4 Varauskohtainen ilmoituspyyntö ns. Natura 2000 -luvasta

Ruotsin meri- ja vesihuoltovirasto on lausunnossaan todennut, että Natura 2000 -alueille vaaditaan niin sanottu Natura 2000 -lupa *Haparanda Sandskärissä, Malörenissa*. Suomen ja Ruotsin rajajokikomissio on todennut, että Tornion- ja Kalix-jokijärjestelmille *saatetaan tarvita niin sanottu Natura 2000 -lupa*.

Polargrund Offshoren kanssa tekemässään yhteistyössä Skyborn on havainnut, että projektin mahdollinen vaikutus ei aiheuta tarvetta niin sanotulle Natura 2000 -luvalla. Eli hanke ei aiheuta riskiä merkittävästä vaikutuksesta kullakin alueella suojeltuihin etuihin. Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ja Suomen ja Ruotsin välisen rajajokikomission osalta yhtiö esittää seuraavan Natura 2000 -lupaa koskevan varaumapyynnön.

- Mikäli maa- ja ympäristötuomioistuimien katsoo, että niin sanottu Natura 2000 -lupa tarvitaan, Skyborn pyytää ympäristölain 7 luvun 28 b §:n mukaista lupaa Polargrund Offshoren vaikutuksista Natura 2000 -alueisiin *Haaparannan, Sandskärin, Malörenin ja Tornion- ja Kalix-jokijärjestelmiin*.

Ramboll on laatinut yrityksen puolesta ympäristöarvioinnin täydennyksen, joka koskee mahdollisia vaikutuksia kuhunkin Natura 2000 -alueeseen. Dokumentaatiossa kuvataan, miten Polargrund Offshoren rakentaminen, käyttö ja käytöstä poistaminen ei yksin eikä yhdessä muiden meneillään olevien tai suunniteltujen toimien tai toimenpiteiden kanssa vahingoita suojeltavia luontotyyppejä kyseisellä alueella tai johda siihen, että suojeltavat lajit altistuvat häiriöille, jotka voisivat merkittävästi haitata lajin suojelua alueilla.

1.5 Päivitetty luettelo ehdoista

Kuten edellä todettiin, Skyborn on pannut merkille ja analysoinut kaikkien neuvoa-antavien elinten saamat huomautukset. Sen lisäksi, että yhtiö ehdottaa muutoksia merenkulun ja kokonaispuolustuksen hyväksi, neuvoa-antavien elinten huomautukset ovat johtaneet myös muutoksiin ja lisäyksiin yhtiön ehtoluetteloon. Päivitetty ehdotus ehdoiksi on liitteenä, katso liite K.

2 Kysymys asian jatkokäsittelystä

Käsittelyn alkamisesta kesäkuussa 2024 on ollut selvää, että hallitus käsittelee nyt käsiteltävän hakemuksen. Tämä johtuu siitä, että hallitus on varannut itselleen oikeuden tutkia

vastauksena kunnanvaltuuston Kalixin pyyntöön. Tämä perustuu 21 lukuun. Ympäristölain 7 §:n 1 momentti. On myös selvää, että kun otetaan huomioon puolustusvoimien väite, jonka mukaan hanke aiheuttaa merkittävää vahinkoa kansalliselle edulle kokonaispuolustuksessa, on syytä saattaa asia hallituksen käsiteltäväksi 21 luvun perusteella. Ympäristölain 7 §:n toinen momentti.

Maa- ja ympäristötuomioistuimella on siis perusteet saattaa asia hallituksen käsiteltäväksi omalla lausunnollaan. Skyborn pitää tätä sisällöltään kohtuullisena ja lainsäätäjän aikomusten mukaisena. Ainoastaan valtioneuvostolla on mahdollisuus hankkia tarvittavat asiakirjat sen arvioimiseksi, onko *sekä* puolustusvoimien että muiden viranomaisten (tässä tapauksessa Ruotsin kulttuuriperintöviraston) kansallisia etuja koskevia vaatimuksia pidettävä *todellisina* kansallisina etuina vai ei, ja onko rinnakkaiselolle edellytyksiä. Siksi on myönteistä, ja kuten todettiin, kohtuullista, että hallituksella on asia käsiteltävänä päätöstä varten.

Yhtiö voi kuitenkin kysyä, onko tarkoituksenmukaista, että edellä mainittu merkitsee sitä, että hakijalle annetaan tässä vaiheessa ilmoituksen ja viranomaisten huomautusten jälkeen lopullinen määräys ja että menettely saatetaan päätökseen ilman lisäkirjeenvaihtoa ja kaikkien asiaan liittyvien kysymysten valmistelua. Luvun 21 valmistelutyön mukaan. Ympäristölain 7 §:n 1 momentissa säädetään, että tuomioistuimen on omalla lausunnollaan saatettava kysymys tutkittavaksi ottamisen tutkittavaksi ottamisesta valtioneuvostolle, että tuomioistuimen lausunto on annettava pääkäsittelyn jälkeen ja että lausunnon on koskettava kaikkia seikkoja, joilla on merkitystä tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen arvioinnin kannalta.⁴ Ympäristölain 21 luvun 7 §:n toisen momentin mukainen luopuminen (hallituksen "uudelleentarkastelua" eli kun valtioneuvosto myöntää luvan) edellyttää myös, että tuomioistuimen lausunnon on koskettava kaikkia seikkoja, joilla on merkitystä sen kannalta, voiko valtioneuvosto päättää luvasta.⁵

Lähtökohtana on siis se, että tuomioistuimen on oman mielipiteensä perusteella valtioneuvostolle sisällytettävä arvio kaikista lupakysymyksen kannalta merkityksellisistä olosuhteista. Tämä on kohtuullista, koska hallitus voi arvioidessaan puolustusvoimien väitettä kansallisesta edusta kokonaispuolustuksessa todeta, että kokonaispuolustusintressi ei ole kansallinen etu tai että rinnakkaiselon edellytykset ovat olemassa. Tällainen tilanne syntyi toisen merituulivoimahankkeen tarkastelun yhteydessä, jossa puolustusvoimat väitti alustavasta kuulemisesta valtioneuvoston päätökseen painokkaasti, että tuulivoimahanke aiheutti merkittävää vahinkoa koko puolustusintressille. Hallitus kuitenkin katsoi, että rinnakkaiselo oli mahdollista saavuttaa, ja lupa myönnettiin. Ks. valtioneuvoston päätös 15. toukokuuta 2023 Etelä-Kattegatista, valtioneuvoston asia nro KN2023/01060. Hallituksen on siksi tutkittava puolustusvoimien väite kansallisesta edusta (tarvittavalla näkemyksellä ja mahdollisuudella arvioida kokonaispuolustusetua), ja jos kyseessä on kansallinen etu, on ensisijaisesti saavutettava rinnakkaiselo kokonaispuolustuksen ja energiantuotannon välillä. Katso lisää kansallisia etuja koskevista vaatimuksista jäljempänä kohta 3.3.

⁴ Ks. hallituksen lakiesitys 1997/89:45, osa II, s. 235. Siinä kuvataan, miten hallitukselle annettavan lausunnon on katettava kaikki olosuhteet, joilla on merkitystä luvan myöntämisen kannalta.

⁵ Ks. edellinen alaviite.

Kuten alussa todettiin, sen jälkeen, kun asiaankuuluvasta julkaisusta on annettu tiedoksi pyynnön vastaanottajille, asia olisi voitava ratkaista asiakirjojen perusteella lyhyen yhteydenpidon jälkeen. Näin ollen tuomioistuimelle ei jää paljoakaan aikaa valmistella kaikkia asian kysymyksiä ja toimittaa asia kokonaisuudessaan hallitukselle omalla lausunnollaan, joka sisältää täydellisen suosituksen kaikkien asioiden ratkaisemisesta. Kaikki lainsäätäjän Ympäristölain 21 luvun 7 § säännöksen mukaisen tarkoituksen mukaisesti.

Yksi seuraus, jos asia viedään hallitukselle tässä vaiheessa täydellisen puolustuksen etua koskevassa kysymyksessä ilman, että kaikkia kysymyksiä on täysin valmisteltu, on se, että tapaus on vaarassa joutua palauttamaan maa- ja ympäristötuomioistuimeen, jos hallitus katsoo, että rinnakkaiselo voidaan saavuttaa. Välittömämpi vaikutus on kuitenkin se, että hallitus voi joutua antamaan lääninhallitukselle tehtäväksi valmistella asia kokonaisuudessaan ennen hallituksen kantaa. Tässä yhteydessä voidaan todeta, miten maa- ja ympäristötuomioistuin on käsitellyt Naiadernan merituulivoimapuistoa.⁶ Tässä uudelleentarkastelussa Maa- ja ympäristötuomioistuin pyysi välittömästi kanteen jättämisen jälkeen viranomaiselta kantaa Naiadesin merituulivoimahankkeeseen. Kun puolustusvoimat totesi viranomaisen lausunnossaan, että tämä tuulivoimahanke aiheuttaisi merkittävää vahinkoa kansalliselle edulle kokonaispuolustuksen kannalta, tuomioistuin on siirtänyt asian suoraan valtioneuvoston käsiteltäväksi lopullisella päätöksellä käsittelemättä asiaa muutoin – tuomioistuimen lausunto on koskenut vain energiantuotannon ja kokonaispuolustuksen välistä suhdetta. Tämän käsittelyn seurauksena hallitus on joutunut ohjeistamaan lääninhallitusta käsittelemään hakemuksen vain täydet kahdeksan kuukautta sen jälkeen, kun tuomioistuin on antanut lausuntonsa.

Vaikka saattaa tuntua prosessitaloudelliselta luovuttaa asia hallitukselle, jotta asiat voidaan käsitellä lääninhallituksessa, joka käsittelee tällä hetkellä Polargrund Offshorea sen sijainnin osalta talousvyöhykkeellä, tällainen valtuuskunta voidaan kyseenalaistaa. Ei ole itsestään selvää, että hallituksen on muodollisesti mahdollista tai tarkoituksenmukaista siirtää hakemuksen käsittely lääninhallitukselle, joka on tosiasiallisesti käsiteltävä maa- ja ympäristötuomioistuimessa. Lisäksi yhtiö katsoo, että maa- ja ympäristötuomioistuimen kokemukset tämän tyyppisten hankkeiden lupien tarkistamisesta (mukaan lukien kaloihin, lintuihin, merinisäkkäisiin jne. kohdistuvien mahdollisten vaikutusten arviointi sekä ehtojen laatiminen jne.) osoittavat, että tuomioistuin on menettelyllisestä näkökulmasta sopivin muutoksenhakuviranomainen, joka soveltuu parhaiten käsittelyn jatkamiseen. Kuten Naiadeista saadut kokemukset ovat osoittaneet, on olemassa riski, että koko hakemuksen käsittely viivästyy ja heikentyy, kuten Naiadeista saadut kokemukset ovat osoittaneet.

Yhteenvedona voidaan todeta, että lainsäätäjän tarkoituksena on, että hallitus tutkii hankkeen, jolla voi olla vaikutusta kokonaispuolustukseen, että tuomioistuimen lausunnon tulisi koskea kaikkia hallituksen valvonnan kannalta merkityksellisiä seikkoja (ei vain tutkittavaksi ottamista koskevaa kysymystä) ja

⁶ Ks. alaviitteessä 1 asianumerot ja muut viittaukset.

että hallitus ei vain tutki tiettyä asiaa, vaan tarvitsee täydellisen perustan ennen kuin se ottaa kantaa kansallista etua koskeviin vaatimuksiin, rinnakkaiselon mahdollisuuteen, merinisäkkäisiin kohdistuvien vaikutusten ehtojen ilmoittamiseen jne. Skybornin mielestä on sekä menettelyllisempää että edullisempaa (kaikilta näkökulmista, eli myös olosuhteiden sääntelyn jne. kannalta), että tuomioistuimien saattaa asian käsittelyn päätökseen kokonaisuudessaan ja ensinnäkin toimittaa sitten hallitukselle oman lausuntonsa 21 luvun mukaisesti. Ympäristölain 7 §. Tässä yhteydessä yhtiö haluaa korostaa, että sillä ei ole mitään sitä vastaan, että tuomioistuin "ratkaisee asian" asiakirjojen perusteella eli ei pidä pääkäsittelyä.

Mikäli maa- ja ympäristötuomioistuin kuitenkin pitää kiinni näkemyksestään oikeudenkäynnin jatkamisesta, yhtiön päätös Polargrund Offshorea koskevasta kysymyksestä, energiantuotantoon liittyvästä intressistä, merten aluesuunnitelmien muuttamisesta ja kokonaispuolustuksen kysymyksestä esitetään jäljempänä. (Lopuksi yhtiö tekee myös yhteenvedon hankkeen arvioinnista kokonaisuudessaan kaikkien neuvoa-antavien elinten lausuntojen valossa.)

3 Polargrund Offshoren kautta tapahtuvan merituulivoiman tuotannon ja kokonaispuolustusintressien rinnakkaiselon edellytykset ovat olemassa

3.1 Polargrundin merituulipuisto, tuotantopotentiaali, fossiilivapaan sähkön tarve jne.

Kuten hakemuksessa todetaan, Polargrundin merituulipuiston odotetaan pystyvän tuottamaan jopa 9–10 TWh fossiilivapaata energiaa vuodessa.⁷ Se edistää merkittävästi Ruotsin tavoitetta saavuttaa tavoite 100-prosenttisesti fossiilivapaasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä. Tuotanto vastaa lähes kaikkea Norrbottenin läänin sähkönkulutusta vuonna 2022 ja noin kuutta prosenttia Ruotsin koko sähkönkulutuksesta vuonna 2022.⁸ Polargrund Offshoren sähköntuotannolla on potentiaalia vähentää hiilidioksidipäästöjä noin kuudella miljoonalla tonnilla vuodessa, mikä vastaa hieman yli 13 prosenttia Ruotsin alueellisista kasvihuonekaasupäästöistä vuonna 2022.⁹

Polargrundin merituulipuisto on merkittävä hanke myös hankkeen sijainnin perusteella, sillä se rakennetaan Norlannin rannikolle, jossa Ruotsin perusteellisuuden vihreä siirtymä on täydessä vauhdissa ja fossiilivapaan sähkön tarve on laaja. Tuulipuisto pystyy osaltaan vastaamaan sähkön suureen kysyntään ja edistämään voimakkaasti fossiilipohjaista teollisuutta. Hanke kiinnostaa siten paitsi yritystä ja sen konsernia, myös yhteiskuntaa, vihreää teollistumista ja koko vihreää siirtymää.

⁷ Tämä on ensisijaisen vaatimuksen mukaista. Toissijaisen vaatimuksen tapauksessa tuotantopotentiaali pienenee, kun hankealue on pienempi.

⁸ Regionfakta, haettu 24.5.2024, <https://www.regionfakta.com/norrbottens-lan/energi/elforbrukning-per-lan/>.

⁹ Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto, *Ruotsin kasvihuonekaasujen päästöt ja poistumat*, 2021, https://www.naturvardsverket.se/data-och-tilastot/ilmasto/Ruotsin_kasvihuonekaasujen_paaastot_ja_poistumat/

Projektiyhtiö Polargrund Offshore AB on osa saksalaista konsernia emoyhtiö Skyborn Renewables GmbH:n kanssa, joka on maailmanlaajuinen konserni, joka suunnittelee, rakentaa ja hallinnoi merituulipuistoja. Konsernilla on pitkä ja laaja kokemus tuulipuistojen kehittämisestä, rakentamisesta ja operoinnista. Ympäristöarvioinnit on suorittanut Ramboll, joka on johtava merituulivoimahankkeiden valmistaja, muun muassa NIRASin, RISE:n, Akustikkonsulten AB:n ja muiden ympäristöasiantuntijoiden ja teknisten konsulttien tuella. Kaikki arvioinnit ja sitoumukset tehdään pahimman mahdollisen lähestymistavan perusteella, mikä tarkoittaa, että arvioidut seuraukset ovat konservatiivisia. Tältä osin voidaan muistaa, että kyseessä on tasapainoinen hanke siinä mielessä, että arvioiduilla ja mahdollisilla ympäristövaikutuksilla ei ole vaaraa olla kohtuuttomia tai peruuttamattomia vaikutuksia ympäröivään ympäristöön ja etuihin.

Edellä esitetyn valossa on erittäin myönteistä, että Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotus merialuesuunnitelmien muuttamiseksi¹⁰, jossa kyseinen merialue ja Polargrund Offshore on todettu ensisijaisiksi energiantuotannossa, ja muistutetaan, että kulttuuriympäristö ja luontoarvot sekä kokonaispuolustuksen edut on otettava huomioon. Tässä yhteydessä Skyborn haluaa tuoda esiin Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotuksesta merialuesuunnitelmien muuttamiseksi Perämeren lahdelle yleensä ja erityisesti kyseiselle merialueelle seuraavaa.¹¹

- Merialuesuunnitelmilla saavutetaan osaltaan yhteiskunnallinen tavoite 100-prosenttisesti fossiilivapaasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä. Pohjanlahden tuulivoimapuistojen muodossa tapahtuvan energiantuotannon edellytykset poikkeavat jonkin verran muista merialuesuunnittelualueista. Eturistiriidat luonnon ja kaupallisen kalastuksen kanssa ovat yleensä vähäisempiä, ja merenkulku on myös vähäisempää näillä merialueilla. Perämerellä on joka vuosi jäätalvi ja niin sanottujen leutojen jäätalvienkin aikana merijäätä muodostuu periaatteessa koko merialueelle. Tämä vaikuttaa merenkulun edellytyksiin, sillä se tarvitsee laajoja alueita ja pääsyä vaihtoehtoisille laivareiteille saavutettavuuden varmistamiseksi. Kiinteät laitokset, kuten tuulipuistot, ovat siksi erityisen suuri haaste talvimerenkululle, koska ne uhkaavat rajoittaa saavutettavuuden kannalta tarpeelliseksi katsottua joustavuutta. Tämä on otettava huomioon perustettaessa tuulivoimaa ja muita kiinteitä asennuksia merelle. Pohjanlahdella tuuliolosuhteet ovat hieman huonommat kuin Itämerellä ja Pohjanmerellä, mutta silti yleisesti ottaen hyvät. Joillakin Pohjanlahden alueilla tuulipuistojen ja muiden käyttötarkoitusten, kuten erilaisten luontoarvojen tai puolustusintressien, välillä on kuitenkin niin kovaa kilpailua, että rinnakkaiselo ei pidetä saavutettavissa.
- Suunnittelun lähtökohtana on päivitetty merialuesuunnitelmien uusien tai muuttuneiden energiatalteenottoalueiden dokumentointi (Ruotsin energiavirasto 2023). Energiantuotantoalueiden suunnittelun lähtökohtana on kokonaisarvio siitä, miten merialuesuunnitelma voi parhaiten edistää energiatavoitteiden saavuttamista. Energiatalteenottoalueita ehdotetaan sekä avomerellä että rannikkoalueilla. Luettelossa on yhteensä 13 energiantuotantoa tai tutkimusalueen energiantuotantoa hyödyntävää aluetta Pohjanlahdella.
- Perämerellä on hyvät edellytykset energian talteenotolle, kun taas sähköön tarve on suuri, mikä johtuu osittain teollisuuden suurista investoinneista. Maa-alueen pohjoisimmassa osassa

¹⁰ Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotus Selkämeren, Itämeren ja Pohjanmeren merialuesuunnitelmien muuttamiseksi, 2025-01-20.

¹¹ Ibid., s. 44 ja sitä seuraavat sivut.

Perämerellä on energiantuotantoalue Kaakkois-Malören (B111), joka sijaitsee osittain Kalixin kunnan aluemerellä ja osittain talousvyöhykkeellä. Alueella pidetään mahdollisena pohjaan kiinnitettyjä perustuksia syvyyteen nähden. Jäätalvien aikana aluetta käytetään jäänmurtoon ja laivaliikenteeseen Ruotsin ja Suomen satamiin (Ringsberg ym. 2024) ja vaikutukset talvimerenkulkuun on otettava huomioon. Alue on osoitettu ottaen erityisesti huomioon kokonaispuolustuksen edut ja erityisesti alueella esiintyvien kalojen kutu- ja norpan korkeat suojeluarvot. Alue on myös määritelty kiinnittäen erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin.

- Suuria merialueita koskevat vaatimukset kiinteiden laitteiden, kuten tuulipuistojen, osalta ovat siksi erityisen suuri haaste talvimerenkululle, koska ne uhkaavat rajoittaa saavutettavuuden kannalta tarpeelliseksi katsottua joustavuutta. Tämä on otettava huomioon perustettaessa tuulivoimaa ja muita kiinteitä asennuksia merelle.
- Merenkulun ja energiantuotannon rinnakkaiselo voi vaatia mukautuksia. Talvimerenkulun olosuhteet on otettava huomioon.

Edellä esitetyn ja koko ehdotuksen perusteella vaikuttaa siltä, että Ruotsin meri- ja vesihuoltovirasto on kansallisia ja kansainvälisiä viranomaisia kuultuaan (Espoon kuuleminen) ottanut huomioon kaikki toimijat ja edut, jotka käyttävät merialuetta tai joihin merituulipuiston perustaminen voi vaikuttaa. Tältä osin Skyborn haluaa huomauttaa, kuten vastausliitteestä ja muista liitteistä sekä yhtiön merenkulkuun tekemistä mukautuksista (ks. edellä 1 kohta), hankkeen mahdollinen vaikutus merinisäkkäisiin, kaloihin (kuteviin ja vaelluskaloihin), jne. ovat edellyttäneet yhtiön suojatoimenpiteitä, ja niitä ehdotetaan säänneltäväksi asiaankuuluvalla ja kohtuullisella tavalla ehdottamalla ehtoja jne. Yhtiön alueen maantieteellisen laajuuden mukauttaminen edelleen sekä ensisijaisissa että toissijaisissa vaatimuksissa vähentää merenkulkuun kohdistuvaa vaikutusta, mukaan lukien talvimerenkulku. Yhtiö on myös aiemmin tehnyt merkittäviä muutoksia alueelle kulttuuriympäristön ja merenkulun hyväksi. On siis selvää, että tuulipuisto on ottanut huomioon merialuesuunnitelmien muutosehdotuksessa esitetyt kompromissit tuulipuiston laajentamisessa.

Lisäksi on korostettava, että Ruotsin energiaviraston, joka ei useaan vuoteen ole nimennyt uusia merialueita kansallisesti tärkeiksi energiaalueiksi, on nimettävä tällaiset merialueet viimeistään lokakuussa 2025.¹² Ruotsin energiavirasto viittasi yleisestä fossiilivapaasta energiantuotannosta merituulivoiman alalla antamassaan väliraportissa Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston työhön, joka koskee viraston tulevaa työtä uusien kansallisen edun mukaisten energiantuotantoalueiden nimeämiseksi.¹³ On selvää, että Ruotsin energiavirasto nimeää kansallisesti tärkeät merialueet energiantuotannolle Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotuksiin uusiksi merialuesuunnitelmiksi. Polargrundin sijaintialue on toinen kahdesta nimetystä alueesta Pohjanlahdella, Skellefteån pohjoispuolella sijaitsevalla merialueella. Lisäksi on korostettava, että Polargrund Offshore

¹² Valtioneuvoston toimeksianto KN2024/00663, Toimeksianto suorittaa Ruotsin alueen ja talousvyöhykkeen kartoitus, jotta voidaan tunnistaa alueet, joilla on potentiaalia fossiilivapaaseen energiantuotantoon ja siihen liittyvään energianjakeluun, sekä tarkastella sen kansallisia etuja koskevia vaatimuksia.

¹³ Ruotsin energiaviraston raportti ER 2024:22, *Potential areas for fossil-free energy*, väliraportti tehtävästä kartoittaa alueita, joilla on energiapotentiaalia Ruotsissa, lokakuu 2024.

on yhdenmukainen Kalixin kunnan ehdotuksen kanssa uudeksi yleiskaavaksi, joka oli esillä tarkastettavaksi tammikuussa 2025. Ehdotuksessa osoitetaan Kalixin kuntarajan sisäpuolella sijaitseva merituulivoiman hankealue (alueet T8 ja T9), jossa on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin suojeluarvoihin ja puolustusvoimien etuihin.¹⁴

Yhteenvetona voidaan todeta, että Polargrundin merituulipuisto tuottaa merkittävästi uusiutuvaa sähköä ilmaston, ympäristön ja koko yhteiskunnan hyväksi, että hanketta tukee Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotus merten aluesuunnitelmien muuttamiseksi, että hankkeessa ehdotetaan mukautuksia ja suojelutoimenpiteitä merenkulun hyväksi, mukaan lukien talvimerenkulku, luonnonympäristö, kalat, merinisäkkäät jne. Kuten jäljempänä esitetään, on myös edellytyksiä lisämukautuksille ja -toimenpiteille, joilla vähennetään vaikutusta kokonaispuolustusetuun. Tässä yhteydessä ei voida sivuuttaa sitä, että ehdotuksessa uudesta merituulivoiman huutokauppajärjestelmän kautta toteutettavasta tarkistusjärjestelmästä korostetaan voimakkaasti merten aluesuunnitelmia.

Edellä esitetyn perusteella Skyborn käsittelee edelleen kysymystä kiinnostuksesta energiantuotantoon Pohjanlahdella ja etua kokonaispuolustukseen jäljempänä esitetyllä tavalla.

3.2 Polargrund Offshore ja kokonaispuolustusintressi – johdanto

Kuulemisen aloittamisesta lähtien Skyborn on tutkinut ja analysoinut kysymystä projektin suhteesta kokonaispuolustuksen intresseihin. Työ on jatkunut siitä huolimatta, että puolustusvoimat ilmoitti kuulemisissa ja viimeksi maa- ja ympäristötuomioistuimessa vastustavansa tuulipuiston rakentamista ja käyttöä kyseiselle merialueelle. Yksi syy tähän on se, että suurin osa kaikista Ruotsin rannikoille suunnitelluista merituulivoimahankkeista (sekä Ruotsin aluevesillä että talousvyöhykkeillä) on saanut puolustusvoimilta olennaisilta osin samanlaisen kannan, eikä tiedetä, mitä pohdintoja ja niiden yksityiskohtaisuutta puolustusvoimat on tehnyt arvioinnin eri vaiheissa. Kuten edellä todettiin, energiahuollon näkökulmasta tämä on erityisen tärkeä ja toteuttamiskelpoinen hanke fossiilivapaan energian tuottamiseksi tarjousalueella, jolla on suuri lisäsähkön tarve vihreään teollistamiseen.

Yhtiön konsernilla on vankka kokemus merituulivoiman rakentamisesta ja operoinnista, jossa energiantuotanto on joutunut liittymään erilaisiin puolustusintressiin. Konserni on tähän mennessä kehittänyt kahdeksan merituulipuistoa, jotka ovat tällä hetkellä toiminnassa. Edellä mainittu kokemus sisältää kysymyksiä mahdollisista vaikutuksista puolustusintresseihin sekä ratkaisuja näihin kysymyksiin esimerkiksi puiston suunnittelun mukauttamisen, teknisten ratkaisujen ja täydennysten avulla jne. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että merituulivoiman ja puolustusintressien rinnakkaiselo on olemassa teknisiä ratkaisuja. Lopputulosta tukevat kokemukset yrityksen projekteista ja yhteistyöstä Euroopassa ja muualla maailmassa. Edellyttäen, että asevoimat voivat jakaa tiettyjä tietoja

¹⁴ Kalixin kunta, Ehdotus uudeksi yleiskaavaksi, 2025, https://www.kalix.se/Boende/Kommunens-planarbete/Overvisibility_kaava/KalixOP/

kyseisellä merialueella, Skyborn pystyy mukauttamaan hankkeen Pohjanlahden erityiseen kontekstiin. Erityisesti on korostettava, että yhtiö on edelleen valmis mukauttamaan toimintaansa haettuihin puitteisiin suunnittelun, layoutin, rajojen jne. osalta puolustusvoimien mukauttamiseksi. Mainittua vuoropuhelua, tietojenvaihtoa, vaatimuksia jne. olisi mieluiten voitava hyödyntää valtioneuvoston ja ministeriön asian käsittelyssä ennen päätöstä. Tämä voi johtaa esimerkiksi valvontaratkaisujen rahoitustarpeisiin jne., ks. esimerkiksi valtioneuvoston päätös Ruotsin Kriegers Flakin luvasta (valtioneuvoston asianumero M2018/02437).

Edellä esitetyn valossa Skybornille on ollut itsestään selvää jatkaa yhteistyötä Polargrundin kanssa tavoitteenaan edistää Ruotsin suunnitelmaa mahdollistaa 90 TWh merituulivoiman tuotanto, mikä on välttämätöntä ilmastohaasteen, vihreän teollisen siirtymän ja erityisesti kokonaispuolustuksen näkökulmasta. Sillä, että Ruotsi luo strategisen riippumattomuuden mahdollistavan sähköntuotannon, on oltava merkittävä merkitys Ruotsin kokonaispuolustukselle. Turvallisuuspoliittisen kriisin sattuessa tällä voi olla suora vaikutus Ruotsin poliittiseen liikkumavaraan. Nykytilanteessa energiapoliittisilla päätöksillä on lähes määritelmällisesti turvallisuuspoliittinen ulottuvuus, joka ei koske vain sitä, miten yksittäinen laitos tai toiminta vaikuttaa puolustusvoimiin operatiivisesti tietyllä alueella.

3.3 Kansalliset edut, kokonaispuolustus ja energiantuotanto

Puolustusvoimien mukaan Polargrund uhkaa vaikuttaa alueeseen, joka on kokonaispuolustuksen kannalta kansallisen edun mukainen. Jos alue on kansallisen edun mukainen, sitä on suojeltava toimenpiteiltä, jotka voivat merkittävästi haitata edun syntymistä tai hyödyntämistä, ja se on tietysin edellytyksin asetettava etusijalle muihin kansallisiin etuihin nähden. Ympäristölain valmistelutyön mukaan alueen käyttöä arvioitaessa tulee kuitenkin aina selvittää mahdollisuutta käyttää aluetta samanaikaisesti eri toimintoihin.¹⁵ Tämä on mahdollista muun muassa asettaa luvan ehdoksi turvaamistoimet tai muut turvaamistoimet.

On korostettava, että kaikki nimetyt kansalliset edut ovat *vaatimuksia* alueen käyttämisestä tiettyyn tarkoitukseen. Se on alakohtaisen viranomaisen kanta, joka muutoksenhakuviranomaisen on tutkittava lupaprosessin yhteydessä. Tässä yhteydessä voidaan todeta, mitä Bengtsson et al. toteavat *ympäristölaissa, kommentti* (s. 3:5) seuraavasti.

- Viranomaisten kansallisten etujen nimeämistä on pidettävä vain kansallisia etuja koskevin vaatimuksina. Ne eivät siis ole oikeudellisesti sitovia tutkinnassa mainittujen lakien mukaisesti, vaan muutoksenhakuviranomaisen tehtävänä on tehdä tämä arviointi yksittäistapauksessa. Muutoksenhakuviranomainen voi siten päätyä asiasta eri mielipiteeseen kuin vastuuviranomainen. Sama koskee vaikutusalueita, joita alakohtaiset viranomaiset, kuten Ruotsin liikennevirasto ja puolustusvoimat, käyttävät asettaakseen rajoituksia muun muassa alueidensa läheisyydessä sijaitseville rakennuksille

¹⁵ Lakiehdotus 1997/98:45, osa II, s. 30.

kansallista etua koskevaksi toiminnaksi nimetty toiminta, joka voi aiheuttaa häiriöitä ympäristössä melun ja muiden haittojen muodossa.

Kokonaispuolustuksen edun kannalta arviointiviranomaisen (joko lääninhallituksen ympäristöarviointivaltuuskunnan kautta tai maa- ja ympäristötuomioistuimen) voi olla vaikea saada näkemystä voidakseen arvioida ja testata puolustusvoimien nimeämistä. Tämä ei kuitenkaan ole asia, jota lainsäätäjä on jättänyt huomiotta, vaan määrää, kuten edellä luvussa 21 todetaan. Ympäristölain 7 §:ssä todetaan, että valtioneuvosto voi tai sen tulee käsitellä lupia koskevia kysymyksiä, jotka koskevat esimerkiksi kokonaispuolustusintressiä. Hallituksella on tarvittava yleiskuva eri intresseistä, se voi pyytää näkemystä kokonaispuolustuksen kysymyksistä ja sillä on hyvä tietämys yhteiskunnan eri etujen painottamisesta. Vielä ilmeisempää on myös se, että osa merituulivoimapuistosta sijaitsee talousvyöhykkeellä, jonka osalta lupahakemus on aina käsiteltävä valtioneuvostossa riippumatta muista merialueen eduista.

Kuten yllä olevasta selvityksestä käy ilmi, asevoimien kansallisten etujen arvioinnissa ei ole poikkeusta. Ympäristölaissa ei ole asevoimille tältä osin erityisiä määräyksiä. Tämä käy ilmi myös Ruotsin ympäristönsuojeluviraston *lausunnosta, joka koskee Ruotsin puolustusvoimien tutkimusviraston (FOI) lausuntoa hallituksen toimeksiannosta kansainväliseen vertailuun sotilasilmailun ja tuulivoiman alalla (N2011/4103/E)*, jossa Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto toteaa, että "Ruotsin puolustusvoimien nimeämistä kansalliseksi eduksi on pidettävä vain kansallisen edun vaatimuksena" ja että nimitykset eivät ole "oikeudellisesti sitovia tuulivoimalaitosten lupatutkimuksissa, mutta ne eivät ole oikeudellisesti sitovia. tutkivan viranomaisen tehtävänä on tehdä tämä arviointi yksittäistapauksessa". Jos lainsäätäjä olisi katsonut, että kunkin alaviranomaisen valtakunnallisesti kiinnostavien alueiden nimeäminen olisi ratkaisevaa, lainsäätäjä olisi voinut myös todeta, että kunkin viranomaisen nimenomainen hyväksyntä vaaditaan saman mallin mukaisesti kuin 16 luvun mukaisten kuntien osalta. Ympäristölain 4 §. Näin ei ole tapahtunut, eikä intressi täydelliseen puolustukseen ole etu, jolla on "veto-oikeus".

Näin ollen muutoksenhakuviranomaisen on aina arvioitava kansallisen edun olemassaolo ja painoarvo. Kansallisen edun arvioinnin tulosta on sitten suhteutettava sovellettuun toimintaan, jotta voidaan arvioida näiden asiakirjojen perusteella, onko toiminnan vaikutus hyväksyttävä vai ei, tai tarvitaanko lisäsuojatoimenpiteitä tai varotoimenpiteitä eli onko rinnakkaiseloratkaistu mahdollinen vai ei. Jos vaikutus kohdistuu kokonaispuolustuksen kannalta tärkeään vesialueeseen, alue on suojeltava *mahdollisuuksien mukaan* toimenpiteiltä, joilla voidaan *merkittävästi* haitata kokonaispuolustuksen etuja. Jos muutoksenhakuviranomainen katsoo, että kyseessä on kansallisen edun mukainen alue, aluetta on suojeltava mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi jos muutoksenhakuviranomainen toteaa, että *kahden* vastakkaisen kansallisen edun välillä on huomattava vaikutusvalta, sen on myös päätettävä, kumpi intressi on etusijalla. Jos on olemassa kaksi vastakkaista kansallista etua, joista toinen on kokonaispuolustus, jälkimmäisellä intressillä on erityisasema 3 luvussa. Ympäristölain 10 §. Tämä edellyttää kuitenkin, että muutoksenhakuviranomainen on ensin todennut, että eturistiriita on

vastustaa kokonaispuolustuksen etuja tai estää merkittävästi kokonaispuolustusvälineiden luomista tai käyttöä. Ja kaikki tämä sen jälkeen, kun on todettu, että eri intressien rinnakkaiselo ei ole mahdollista.

Kaiken kaikkiaan edellä mainittu tarkoittaa, että puolustusvoimien vaatimus kansallisesta edusta kokonaispuolustuksessa on nimenomaan väite, joka hallituksen on tutkittava, että hallituksen on myös arvioitava, sijaitseeko hanke alueella, jolla on kansallinen intressi energiantuotannon kannalta¹⁶ ja että rinnakkaiselot ratkaisua on etsittävä siten, että laajempaa merialuetta käytetään useisiin yleisiin etuihin. Muutoksenhakuviranomaisen ei siis pitäisi pitää asevoimien vaatimuksia annettuina, vaan sen on nähtävä ne vaatimuksina.

3.4 Ehdotus kokonaispuolustuksen kannalta tärkeiden mukautusten sääntelyksi

3.4.1 Tekniset ratkaisut tuulipuiston vaikutusten neutraloimiseksi suhteessa kokonaispuolustuksen etuihin ja positiivisen nettovaikutuksen aikaansaamiseksi

Kuten edellä todettiin, Skybornilla on kansainvälistä kokemusta yhteistyöstä puolustusasiantuntijoiden kanssa mahdollisten kielteisten vaikutusten minimoimiseksi erilaisiin puolustusalan intresseihin. Yhtiön kokemus voi muodostaa perustan yksityiskohtaisille keskusteluille Polargrundin merituulipuiston rakentamisesta ja käytöstä johtuvista mukautuksista ja lisäsuojatoimenpiteistä.

Yrityksen työ vahvistaa kokemusta kansainvälisistä projekteista ja yhteistyöstä, joista on selvää, että rinnakkaiselo on saavutettavissa. Käytännön ruotsalaisia esimerkkejä tästä ovat hallituksen vuonna 2006 ja 2008 antamat lupailmoitukset Ruotsin talousvyöhykkeellä sijaitsevalle tuulipuistolle Kriegers Flakissa ja Stora Middelgrundissa. Mainittu lupa myönnettiin puolustusvoimien hyväksynnällä ja ehdoin lisävalvontalaitteiden pystyttämiseksi.

Tässä yhteydessä voidaan mainita seuraavat järjestelmät mahdollisina täydennyksinä, joilla kompensoidaan valvontamahdollisuutta, johon se on saattanut vaikuttaa.

- Kehittyneet valvontajärjestelmät
 - Sähköoptiset (EO) ja infrapuna-anturit (IR): Nämä anturit tarjoavat visuaalisen ja lämpökuvauksen lähellä olevien lentokoneiden, droonien tai pinta-alusten seuraamiseksi. Niitä voidaan käyttää valvontaan sotilaslaitosten ympärillä tai luvattomien toimintojen tai virheellisen navigoinnin havaitsemiseen tuuliturbiinien läheisyydessä.
 - Pan-Tilt-Zoom (PTZ) -kamerat: PTZ-kamerat mahdollistavat reaaliaikaisen valvonnan ja voivat lähentää mahdollisia uhkia tai kiinnostavia kohteita.

¹⁶ Muodollisesti mikään ei estä hallitusta katsomasta, että alueen pitäisi olla energiantuotannon kannalta kansallisesti kiinnostava alue myös ilman energiaviraston nimeämistä.

- Akustiset anturit
 - Passiiviset akustiset anturit: Nämä anturit havaitsevat lähellä olevien lentokoneiden tai laivojen äänimerkit, jotka voivat täydentää tutkajärjestelmiä ja antaa täydellisemmän kuvan alueen toiminnasta.
 - Vedenalaiset akustiset anturit: Nämä havaitsevat sukellusveneiden tai laivojen liikkeitä, mikä voi olla tärkeää meren toiminnan seurannassa tuuliturbiinien läheisyydessä. Tämä sisältää DAS:n (Distributed Acoustic Sensing), joka voidaan integroida kaapeleihin ja kerätä tietoja kaapelin koko pituudelta.
- Turvallisuus- ja tunkeutumisen havaitsemisjärjestelmät
 - AIS (Automatic Identification System) merialuksille: Tämä järjestelmä seuraa alusten sijaintia ja liikkeitä, mikä voi olla tärkeää alusten valvonnassa sotilasharjoitusalueiden tai herkkien alueiden lähellä.
 - ADLS (Aircraft Detection Lighting Systems): Tämä on tutkapohjainen järjestelmä, joka estää tuuliturbiinin valoja syttymästä, ellei lentokone lähesty tai laskeudu kohti tuuliturbiinia. Tätä käytetään esimerkiksi Yhdysvalloissa, jossa Yhdysvaltain liittovaltion ilmailuhallinto (FAA) vaatii¹¹, että valaistus aktivoituu ja vilkkuu, jos lentokone on 1 000 jalan korkeudessa korkeimman tuuliturbiinin yläpuolella tai sen alapuolella ja lähestyy 300 mailin ympärysmittaa laitoksen ympäriltä.
 - Dronet ja autonominen valvonta: Dronet, joilla on valvontaominaisuudet, voivat partioida alueella ja tarjota reaaliaikaisia kuvia ja tietoja armeijalle tai tuulivoimaoperaattoreille.
- Integrointi sotilasjärjestelmiin
 - Usean tutkan seurantajärjestelmät: Nämä järjestelmät voivat integroida tietoja useista tutkalähteistä, mikä auttaa suodattamaan turbiinien aiheuttamat häiriöt ja tarjoamaan sotilaskomandoille selkeämmän kuvan ilmatilastaan.
 - Tekoälypohjaiset suodatusjärjestelmät: Nämä järjestelmät voivat auttaa erottamaan turbiinien ja todellisten lentokoneiden linjasignaalit.

Edellä mainitut ovat esimerkkejä ratkaisuista, joilla voitaisiin kompensoida tuulipuiston rakentamisen kohdistunutta valvontakykyä.

Lisäksi voidaan viitata FOI:n huhtikuussa 2022 päivättyyn raporttiin *Opportunities for rinnakkaiselo puolustusvoimien toiminnan ja laajennetun tuulivoiman välillä*. Raportissa FOI on muun muassa toteuttanut kansainvälisen katsauksen analysoidakseen prosesseja ja ratkaisuja Suomessa, Tanskassa, Saksassa ja Isossa-Britanniassa. FOI:n johtopäätös on, että rinnakkaiselon mahdollisuudet ovat hyvät, vaikka se toki vaatii ponnisteluja tarkastusviranomaiselta, puolustusvoimilta ja tuulivoimatoimijoilta.

Kansainvälisissä hankkeissa yhtiöllä on kokemusta rinnakkaiselon ratkaisujen toteuttamisesta olemassa olevassa tuulivoimaportfoliossaan. Ryhmän eteläisen Itämeren hankkeessa on käyty vuoropuhelua Naton ja Saksan puolustusvoimien kanssa vaikutuksista puolustustoimintaan, minkä seurauksena puolustusviranomaiset eivät ole vastustaneet hanketta.

3.4.2 Mahdollinen ehdotus eri teknisiä ratkaisuja koskeviksi ehdoiksi vaikutusten minimoimiseksi

Kun otetaan huomioon edellä esitetty mahdollisten teknisten ratkaisujen osalta ja se, että asevoimat eivät voi luottamuksellisuussyistä raportoida, mikä Polargrund Offshoren osa-alue vaikuttaa koko puolustusetuun, lupaan voidaan asettaa seuraavat ehdot. On kuitenkin korostettava, että tämä on esimerkki ja että tällainen sääntely edellyttää mahdollisuutta vuoropuheluun teknisistä ratkaisuista, rahoituksesta ja niin edelleen.

- *[Toiminnanharjoittajan] on maksettava merialueen valvontalaitteiden hankinta ja asentaminen sen varmistamiseksi, että kokonaispuolustuksen etuihin kohdistuu neutraali tai myönteinen vaikutus. Tätä varten puolustusvoimille on annettava pääsy tuulipuistoon ja siihen kuuluviin laitteisiin rakentamisen, käytön ja käytöstäpoiston aikana.*

Tärkeä osa kysymystä toiminnan mukauttamisesta suhteessa kokonaispuolustukseen on tuulipuistoon mahdollisesti asennettavien teknisten laitteiden valvonta ja hävittäminen. Tässä yhteydessä voidaan korostaa, että Skybornin liiketoimintamallina on rakentaa ja hallinnoida puistoja, joille yhtiö hakee lupaa, ja että edellä kuvatulla ehdotuksella varmistetaan, että asevoimille annetaan pääsy kalustoon, joka saattaa joutua asentamaan kokonaispuolustukseen sopeutumiseksi.

3.5 Yhteenveto ja rinnakkaiselo merituulivoiman kiinnostuksen ja kokonaispuolustuksen intressien välillä ja seuraavat askeleet

Polargrund Offshoren arvioidaan pystyvän tuottamaan jopa 9–10 TWh fossiilivapaata energiaa vuodessa. Kiinteistö yhdistää puiston tarjousalueeseen yksi (SE1), jossa tehotasapainoa ja sähkön saatavuutta on vahvistettava nopeasti ja merkittävästi. Polargrund Offshore on näin ollen tärkeä hanke Pohjois-Ruotsin teolliselle kehitykselle.

Jotta Ruotsin tavoite 100-prosenttisesti fossiilivapaasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä saavutetaan, tarvitaan tuulivoiman nopeaa ja laajamittaista laajentamista. Valtiopäivien kansallisen tuulivoiman suunnittelukehyksen mukaan vuonna 2020 merellä on oltava 10 TWh:n vuotuinen tuotantokapasiteetti (ja maalla 20 TWh) tavoitteiden saavuttamiseksi. Nykyään merituulivoimaa tuotetaan kuitenkin vain 0,5 TWh, jota voidaan verrata Tanskaan, joka tuottaa noin 8 TWh vuodessa.

Kiinnostus merituulivoimaa kohtaan ei ole vähentynyt, sillä hallitus on niin sanotun Tidö-sopimuksen mukaan todennut, että *sähkön käytön lisäämisen suunnittelun tulisi perustua tällä hetkellä ennustettuun vähintään 300 terawattitunnin sähköntarpeeseen vuonna 2045*. Kun otetaan huomioon fosforittoman energian lisätuotannon suuri tarve erityisesti merituulivoimalla, nyt käsiteltävä hanke on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä. Polargrund Offshoren merialueen kaltaiset alueet, jotka ovat sekä luonteeltaan että sijainniltaan

jotka soveltuvat hyvin merituulivoimaan ja jotka sisältyvät Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotukseen uusiksi merialuesuunnitelmiksi, joita voidaan käyttää sähköntuotantoon, ovat pitkälti luvun 3 mukaisen hyvän hoidon periaatteen mukaisia. Ympäristölain 1 §.

Kun otetaan huomioon Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotus uusiksi merialuesuunnitelmiksi, on erittäin todennäköistä, että Ruotsin energiavirasto antaa kyseiselle merialueelle kansallisen edun mukaisen vaatimuksen energianporausta varten. Ruotsin energiaviraston on tehtävä asiaa koskeva päätös lokakuuhun 2025 mennessä. Valtioneuvostolla on myös edellytykset todeta, että kyseinen alue on valtakunnallisesti edun mukainen energianporun kannalta. Vastakkaisella puolella on asevoimien vaatimus kansallisesta edusta täydelliseen puolustukseen.

Lisäksi voidaan todeta, että Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotuksessa uusiksi merialuesuunnitelmiksi suuri osa Perämerestä on osoitettu puolustustarkoituksiin (B105) ja että suuri alue on myös osoitettu yleiseen käyttöön. Perämeren viikon pohjoisosassa on vain kaksi pienempää aluetta, joista pohjoisimmalla alueella sijaitsee osa Polargrund (B111). Tuulipuiston laajennus mukautetun tarpeen mukaan vastaa vain noin puolta Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdotuksessaan merituulivoimalle varaamasta alueesta.¹⁷ Merenkulkuun liittyvät ehdotetut mukautukset merkitsevät sitä, että myös pienempi alue vaikuttaa puolustusetuun. Kokonaispuolustuksen kansallisen edun vaatimukseen kohdistuvan vaikutuksen pitäisi näin ollen olla vähäisempi.

Tutkivan viranomaisen on tutkittava jokainen kansallista etua koskeva vaatimus, ja rinnakkaiselo on pyrittävä, jos kansallisen edun katsotaan olevan olemassa. Kansallinen etu kokonaispuolustukseen menee etusijalle vain, jos toiminta *vaikuttaa merkittävästi kokonaispuolustusvälineiden syntymistä tai käyttöä*, ja tällöin on osoitettava, että *aluetta tarvitaan kokonaispuolustuslaitoksiin*.

Skybornilla ei ole tarvittavia tietoja sen arvioimiseksi, onko olemassa kansallista etua kokonaispuolustukseen, johon Polargrund Offshore uhkaa vaikuttaa. Siksi on erittäin myönteistä, että hallitus aikoo harkita nykyistä hakemusta. On kuitenkin selvää, että yhtiö on ehdottanut muutoksia merituulipuiston suunnitteluun sekä Ruotsin aluevesillä että talousvyöhykkeellä. On myös olemassa erilaisia teknisiä ratkaisuja, joilla voidaan minimoida vaikutukset esimerkiksi meri- ja ilmavalvontaan sekä vedenalaiseen valvontaan ja jopa luoda positiivinen nettovaikutus.

Edellä esitetyn perusteella rinnakkaiselon edellytykset on voitava luoda, jos hallitus katsoo, että kokonaispuolustukseen on olemassa kansallinen intressi, johon voidaan vaikuttaa. Yhtiö on tietoinen siitä, että teknisten järjestelmien suunnittelua, rahoitusta, teknisiä eritelmiä, turvajärjestelmiä jne. koskevat yksityiskohdat on käsiteltävä jatkuvan vuoropuhelun avulla. Tällainen vuoropuhelu

¹⁷ Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston merituulivoimapuiston rakentamisalueeksi ehdottaman alueen pinta-ala on noin 570 km² ja sen pituus Kemin ja Pohjois-Merenkurkun väliseen laivareittiin (alueen itäpuoli) on 18 metriä. Yhtiön ensisijainen vaatimus sisältää noin 300 km²:n kokoisen perustusalueen, jonka pituus on noin 11

meripeninkulmaa laivaväylää kohti, ja toissijaisen vaatimuksen, joka on kooltaan 245 km² kokoinen alue, jonka pituus laivaväyliä kohti on merkittävästi pienempi, noin 6 metriä. Ensisijainen vaatimus koskee siten noin 47 prosenttia pienempää pinta-alaa kuin Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston määrittämä alue. ja käytettyjen tuotteiden väite noin 57 prosenttia vähemmän.

jatkuu asianmukaisesti valtioneuvoston hakemuksen käsittelyssä, vaikka yhtiö katsoo, että hakemus on valmisteltava kokonaisuudessaan siten, että valtioneuvostolle lähetetään täydellinen dokumentaatio.

4 Yleinen yhteenveto Polargrund Offshoresta suhteessa koko projektiä koskeviin kommentteihin

4.1 Polargrund Offshore on tärkeä osa Pohjois-Ruotsin fossiilivapaan energiantuotannon suurta tarvetta

Polargrund Offshore on tärkeä hanke, kun otetaan huomioon Euroopan nykyinen energiatilanne ja Ruotsin tavoite 100-prosenttisesti uusiutuvan energian tuotannosta vuoteen 2040 mennessä. Tuulipuiston odotetaan pystyvän tuottamaan jopa 9-10 TWh vuodessa, mikä vastaa noin 6 prosenttia Ruotsin sähkön kokonaistuotannosta vuonna 2024.

Meneillään oleva ilmastosiirtymä (teollisuuden, liikennesektorin ja vastaavien muutosten myötä) ja yhteiskunnan sähköistyminen lisäävät sähkön kysyntää Ruotsissa, ja kysynnän odotetaan kaksinkertaistuvan 20 vuoden kuluessa. Epävakaa kansainvälinen tilanne tarkoittaa myös sitä, että kotimainen tuotanto on turvattava samalla, kun uusi fossiilivapaa sähköntuotanto asetetaan etusijalle. Jotta Ruotsin tavoite 100-prosenttisesti uusiutuvasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä saavutetaan, tarvitaan tuulivoiman nopeaa ja laajamittaista laajentamista. Valtiopäivien kansallisen tuulivoiman suunnittelukehyksen mukaan vuonna 2020 merellä on oltava 10 TWh:n vuotuinen tuotantokapasiteetti (ja maalla 20 TWh) tavoitteiden saavuttamiseksi. Nykyään merituulivoimaa tuotetaan vain 0,5 TWh, jota voidaan verrata Tanskaan, joka tuottaa noin 8 TWh vuodessa.

Ruotsin energiavirasto ja Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto totesivat lokakuussa 2020, että vuoteen 2040 mennessä lisättävä sähköntuotanto koostuu pääasiassa tuulivoimasta. Viranomaisen mukaan 100 TWh:n tuulivoiman laajennukselle on valtakunnallinen tarve. Ruotsin energiavirasto on todennut, että tavoitteena tulisi olla, että noin puolet kehitystarpeesta turvataan merituulivoimalla.¹⁸

4.2 Hanke edistää Ruotsin ilmastotavoitteita

Polargrund Offshore edistää merkittävästi Ruotsin ilmastotavoitteita. Joulukuussa 2015 tehtiin ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen puitteissa oikeudellisesti sitova sopimus, niin sanottu Pariisin sopimus. Sopimuksen myötä maailman maat ovat sopineet yhteisestä suunnitelmasta ilmastopäästöjen vähentämiseksi. Ruotsi hyväksyi vuonna 2017 ilmastopoliittisen kehyksen, joka koostuu ilmastolaista, ilmastotavoitteista ja ilmastopoliittisesta neuvostosta. Kaikki tämä siksi, että Ruotsi voi saavuttaa pitkän aikavälin tavoitteen, jonka mukaan kasvihuonekaasujen nettopäästöt ovat nolla vuoteen 2045 mennessä. Lisäksi Ruotsi on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä ilmastositoumuksia yhtenä EU:n jäsenmaasta.

¹⁸ Ruotsin energiavirasto ja Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto, Nykytilannekuvaus, kestävän tuulivoiman strategia, osa I Tausta, nykytilanne ja haasteet, 2019, ja Tuulivoiman jakelu jne., lokakuu 2020.

Riippumatta muiden energiamuotojen saatavuudesta ja laajentumisesta, tuulivoima on ratkaiseva palapelin pala Ruotsin ilmasto- ja energiamurroksessa. Koska maailmanlaajuinen tarve nopealle ilmasto- ja energiasiirtymälle on erittäin tärkeää, että Ruotsi noudattaa sitoumuksiaan ja tavoitteitaan. Ruotsin onnistumisen edellytyksenä on kuitenkin, että luvat myönnetään paikkoihin, joissa tuuliolosuhteet ovat hyvät ja joissa todellisuudessa tapahtuva energiantuotanto voidaan maksimoida parhaan mahdollisen teknologian pohjalta ottaen tietysti huomioon muut vastakkaiset intressit.

Luontonäkökohtien osalta yhtiö ei näe tätä tuulivoiman vastaisena intressinä, vaan intressinä, joka vaatii huolellista harkintaa ja suunnitellun energiantuotannon sopeuttamista, jotta rinnakkaiselo fossiilivapaassa Ruotsissa olisi mahdollista. Biologisen monimuotoisuuden ja olemassa olevien ekosysteemien säilyttäminen on osa ilmastotyötä. Samoin nopea siirtyminen fossiilivapaaseen yhteiskuntaan on edellytys luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Tässä yhteydessä on kiinnostavaa huomioda Vindvalin raportti meritulivoimasta ja sen vaikutuksista meren elämään, joka osoittaa mahdollisuuksia rinnakkaiseloon huolellisen suunnittelun ja selvityksen avulla.¹⁹

4.3 Polargrund Offshore voidaan toteuttaa hyväksyttävällä ympäristövaikutuksella ja vastakkaisilla eduilla

Yhtiön ympäristöarvioinnit ovat perustuneet konservatiivisiin oletuksiin, jotka perustuvat todellisiin tutkimuksiin, joihin kuuluvat geofysikaaliset tutkimukset, sedimenttinäytteenotto jne., jotka osoittavat tuulipuiston rakentamisen seuraukset alueelle ympäristövaikutusten sattuessa pahimman mahdollisen skenaarion mukaisesti, katso tarkemmin YVA:sta. Lisäksi hakemus perustuu laajoihin inventointeihin ja muihin lintujen, kalojen ja pohjaelämistön tutkimuksiin, kaupalliseen kalastukseen liittyviin tutkimuksiin, äänimalleihin ja laskelmiin sekä sameiden sedimenttien mallintaminen.

Hankkeen tähänastisessa lupatarkastelussa on tunnistettu keskeiset ympäristövaikutuksiin, kuten lintuihin, vaellus- ja kuteviin kaloihin liittyvät kysymykset sekä suhde merenkulkuun, kulttuuriympäristöön ja kokonaispuolustuksen intresseihin. Lisäksi on esitetty kysymyksiä lepakoiden ja merinisäkkäiden mahdollisesta esiintymisestä hankealueella ja sen ympäristössä.

Merinisäkkäitä koskevien suunniteltujen suojelutoimenpiteiden ja hankkeiden mukauttamisen osalta hankkeessa on ympäristöasiantuntijoiden suosituksesta ehdotettu ehdollista sääntelyä, joka koskee meluhaittojen maantieteellistä laajuutta varotoimenpiteillä ja suojelutoimenpiteillä rakennustöiden aikana. Ehdotetulla olosuhdesääntelyllä varmistetaan, että välittömässä läheisyydessä eläviin merinisäkkäisiin kohdistuvan vaikutuksen riski pidetään ympäristölain kannalta hyväksyttävällä tasolla. Yhtiö on lisäksi sitoutunut ehtojen osalta perustamaan ja toteuttamaan niin sanotun

¹⁹ Vindval, Ruotsin ympäristönsuojeluviraston raportti 7049 Effects of offshore wind power on marine life – A synthesis report on the state of knowledge 2021.

tutkimusohjelma, jolla vahvistetaan päätelmät merinisäkkäisiin kohdistuvista vaikutuksista rakennus- ja käyttövaiheessa.

Lintujen osalta voidaan päätellä, että Pohjanlahden keskiosien vesilintujen ja petolintujen merimuutolla on vain vähän yksilöitä sekä keväällä että syksyllä. Suurin muutto tapahtuu rannikoilla. Tietyissä sääolosuhteissa Perämeren keskiosassa voi olla laajempaa varpusvaellusta, mutta muuttolintuja ei koskaan merkittävästi. Vuosina 2022 ja 2023 alueen inventaarioiden tuloksena saatiin keväällä 21 lintua vuorokaudessa ja syksyllä 207 lintua vuorokaudessa, mikä on kaiken kaikkiaan hyvin vähän lintuja. Kesällä 2022 ja 2023 tehdyt ravinnonhakulintujen inventoinnit johtivat myös matalaan 0,05–0,2 yksilön tiheyteen neliökilometrillä, joka koostui lokeista, kuikasta ja partanokasta. Kaiken kaikkiaan aluetta pidetään hyvin vähäisenä sekä muuttolintujen että ravinnonetsijöiden kannalta, minkä vuoksi se on lintuperspektiivistä erittäin hyvä sijainti. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto toteaa viranomaisen lausunnossa, että toiminnan vaikutus lintuihin on hyväksyttävä.

Lepakoiden *osalta* ei ole viitteitä siitä, että alueella olisi odotettavissa pohjoisia lepakoita. Hankealueen tai sen ympäristön ei katsota olevan lepakoiden käytössä vaellukseen tai ravinnonhakuun, eikä inventoinneissa ole havaittu lepakoita. Tästä arvioinnista huolimatta yhtiö on suostunut perustamaan ja toteuttamaan lepakoita koskevan tutkimusohjelman, jossa selvitetään, ovatko ne läsnä, kun puistoa rakennetaan sekä ravinnonhakua että muuttoa varten. Opinto-ohjelmaan liittyy valtuuskunta lääninhallitukselle, joka määrää toiminnallisen sääntelyn, jos merkittävän vaikutuksen katsotaan kuitenkin syntyvän. Näin voidaan säännellä vaeltaviin ja ravinnonhakuihin lepakoihin kohdistuvia kielteisiä ja kohtuuttomia vaikutuksia.

Polargrundin ja sitä ympäröivän *merenkulun osalta* yhtiö on Ruotsin merenkululaitoksen näkemysten perusteella analysoinut tuulipuiston laajuutta yhdessä RISE:n (entinen SSPA Sweden AB) meriturvallisuusasiantuntijoiden kanssa. Jo ennen hakemuksen jättämistä eli kuulemisen päätyttyä puiston maantieteellistä laajuutta muutettiin merenkulkuun kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi. Kuten edellä todettiin, yhtiö on edelleen mukauttanut tuulipuiston itälaajentumista ja jättänyt käytetyn vaatimuksen, joka pienentää etelän laajuutta, millä on positiivinen vaikutus sekä kesä- että talvimerenkulkuun. Sovellettavaan tuulivoimalaitokseen tehdään merkittäviä muutoksia, jotta haetut toiminnot voidaan mukauttaa entistä enemmän merkityille laivareiteille ja laivaväylille. On korostettava, että Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston ehdottaman energiantuotantoalueen perusteella, jossa on löydetty tasapaino yhtäältä alueen koon ja toisaalta merenkulun ja kulttuuriympäristön etujen välillä, Polargrund Offshore merkitsee ensisijaisen vaatimuksen mukaan huomattavasti pienempää merialuetta koskevaa vaatimusta. Edellä mainitulla toissijaisella vaatimuksella on vieläkin pienempi vaikutus, joka vähentää entisestään muun muassa jäänmurtaja-avun riskiä sekä lyhentää jäänmurtaja-apuun kuluvaan aikaa, koska tuulipuistoalue on ehkä siirrettävä matkalla

Apu on kooltaan pienempi. Yhtiön mukautukset tarkoittavat myös sitä, että varmistetaan asiaankuuluva turvaväli merkityille väylille jne. Tässä yhteydessä on myös muistettava, että aluetta ehdotetaan energiantuotantoalueeksi ja että on todennäköistä, että energiavirasto nimeää energiantuotantoa varten kansallisen edun mukaisen alueen, minkä vuoksi myös merenkulun on oltava valmis sopeutumaan. Ensimmäinen vaihtoehto on näin ollen todennäköisesti erittäin järkevä tasapaino fossiilivapaan energiantuotannon yleisen edun ja merenkulun edun välillä. Tässä osassa yhtiö voi myös muistuttaa haetuista toimista edellä kohdassa 3.5 kuvatun merialuesuunnitelman muutosehdotuksen valossa. Yhtiönensisijainen vaatimus tarkoittaa, että merituulivoiman viljelyyn käytetään aluetta, joka on noin 47 prosenttia pienempi kuin Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston määrittelemä alue, ja toissijainen vaatimus tarkoittaa noin 57 prosenttia pienempää aluetta. On myös selvää, että myös olemassa olevia merellä tehtäviä toimintoja, kuten merenkulkua, kalastusta jne., on voitava mukauttaa fossiilivapaan energiantuotannon lisäämisen yleisen edun perusteella.

Kolmen neuvoa-antavan elimen esittämän kysymyksen osalta, joka koskee mahdollisia vaikutuksia kolmeen *Natura 2000 -alueeseen*, yhtiö on esittänyt varaumiin perustuvan pyynnön siltä varalta, että tuomioistuin toteaa, että kullakin alueella suojeltuihin etuihin kohdistuu merkittävä vaikutus on vaarassa. Tässä yhteydessä yhtiö on myös esittänyt ehdotuksia ehdoista, jotka koskevat äänen leviämisen rajoituksia, polkumyynnin jatkotoimien vähimmäisetäisyyksiä ja vientikaapeleiden sijoittamista kyseisillä alueilla, mikä varmistaa, että merkityksellisiä vaikutuksia ei synny. Tätä taustaa vasten voidaan päätellä, että Polargrund Offshoren rakentaminen, käyttö ja käytöstä poistaminen vahingoittavat suojeltavia luontotyyppejä kyseisellä alueella joko yksinään tai yhdessä muiden meneillään olevien tai suunniteltujen toimien tai toimenpiteiden kanssa tai että hanke johtaa siihen, että suojeltavat lajit altistuvat häiriöille, jotka voivat merkittävästi haitata lajien suojelua alueilla. Jos tuomioistuin toteaa, että jollekin tai kaikille haetuille alueille tarvitaan N2000-lupa, luvan myöntämiselle on edellytyksiä.

Kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun *kannalta* tuulivoimapuistolla katsotaan olevan kohtalaisia vaikutuksia Malörenin ja Sandskärin kansallisiin etuvaatimuksiin saarten muuttuneen näkemyksen vuoksi. Tuulipuiston laajuutta on mukautettu erityisesti Malörenin satamasta avautuvan näkymän vaikutusten vähentämiseksi. Rödkallenin ja Nässkatanin kansallisilla eduilla katsotaan olevan korkeintaan vähäisiä kielteisiä seurauksia, eikä Småskärin, Seskarön, Storebbenin/Svarthällanin ja Hindersönin kansallisilla eduilla katsota olevan kielteisiä vaikutuksia tuulipuistosta. Kulttuuriympäristön suojeluun liittyvän kansallisen edun ja energiantuotannon välinen suhde on sisällytetty parametrina Ruotsin meri- ja vesihuoltoviraston arvioon merialueen eri käyttötavoista. Tässä yhteydessä viranomainen on todennut, että etäisyys kulttuuriympäristön suojeluun liittyvään kansalliseen etuun tarkoittaa merituulivoiman tuotannon hyväksymistä. Yhtiö voi myös tuoda esiin puiston laajuuden muutoksia ja ehdotettuja ehtoja, jotka koskevat meriarkeologisten arvojen jatkuvaa inventointia hankealueella. Tuulipuisto ei myöskään ole pysyvää merialueen käyttöä ikuisesti.

Kaiken kaikkiaan Skybornin mukaan on selvää, että Polargrundin merituulivoimahankkeelle, jossa on ehdotettuja suojelutoimenpiteitä ja varotoimenpiteitä, voidaan myöntää lupa sillä perusteella, että hankkeessa voidaan ottaa huomioon muun muassa luonnonarvot ja että sen on myös voitava elää rinnakkain alueen ristiriitaisten intressien kanssa. Avomerellä tapahtuvan energiantuotannon ja *kokonaispuolustuksen etujen* rinnakkaiselon osalta yhtiö aikoo jatkaa vuoropuheluyrityksiä mahdollisista erityisistä mukautuksista ja teknisistä ratkaisuista rinnakkaiseloon hallituksen jatkossa, kun otetaan huomioon, että puolustusvoimat on luottamuksellisuuteen viitaten, ettei se pysty selittämään tarkemmin arviointinsa syitä tai millä perusteilla arviointi on tehty, kun Unionin tuomioistuin on ratkaissut asian lausunnollaan.

Yhtiö vaatii näin ollen, että maa- ja ympäristötuomioistuin lopettaa asian käsittelyn kokonaisuudessaan ja toimittaa asian valtioneuvoston käsiteltäväksi. Luvan myöntämiselle sekä ensisijaisten että toissijaisten hakemusten mukaisesti sekä hankkeen tutkimiselle kolmen Natura 2000 -alueen osalta on edellytykset.

POLARGRUND OFFSHORE AB, kautta

Mikael Berglund
(valtakirjan kautta)

Karolina Schagerström
(valtakirjan kautta)

LIITTEET

- K Päivitetty ehdotetut ehdot
- L Vastaukset saatuihin huomautuksiin
- L.1 Kartta, josta näkyy hankealue ja perustusalue.
 - L.1a Hakemuksen ensisijaisen vaatimuksen mukainen hankealue merkinnöineen tuulipuistoalueen itäosista, joihin ei ole tarkoitus pystyttää perustuksia
 - L.1b Toissijaisen vaatimuksen mukainen hankealue merkinnöineen itäosista, joille ei ole tarkoitus pystyttää perustuksia
- L.2 Kenttätutkimuksia koskeva selvennys
- L.3 Kulttuuriympäristöselvitys ja vaikutusten arviointi koskien kansallista rakennusmuistomerkkiä Malörenin majakkaa
- L.4 Prosessikuvaus Hankealueen rajaaminen kulttuuriympäristön suojelun valtakunnalliseen etuun kohdistuvien vaikutusten osalta
- L.5 Merinisäkkäitä koskevat lisäykset
- L.6 Vastaus merenkulkua koskeviin huomautuksiin ja kuvaus hankealueelle merenkulkuun liittyvistä ehdotetuista mukautuksista
- L.7 Kehitetty kuvaus vaikutuksesta veden ympäristönlautustandardeihin
- L.8 Natura 2000 -alueiden Malörenin, Haaparannan saariston sekä Tornion- ja Kalix-jokijärjestelmien ympäristövaikutusten arviointi
- L.9 Kumulatiiviset vaikutukset
 - L.9.1 Merenkulun kumulatiiviset vaikutukset
 - L.9.2 Kumulatiiviset vaikutukset lintu ja lepakko
 - L.9.3 Kumulatiiviset vaikutukset kaloihin, merinisäkkäisiin, kasvistoon ja pohjaelimistöön
 - L.9.4 Kumulatiiviset vaikutukset visuaalinen vaikutus
- L.10 Vaelluskalojen tutkimusohjelma